

[Strona Główna](#) > ... > [Twoje Prawa](#) > [Oskarżenia \(postępowanie Karne\)](#) > 1 - Moje prawa w postępowaniu przygotowawczym

1 - Moje prawa w postępowaniu przygotowawczym

A) Jestem cudzoziemcem – czy ma to wpływ na postępowanie przygotowawcze?

Nie, co do zasady nie ma to wpływu na postępowanie przygotowawcze.

Jeśli podejrzany nie posługuje się językiem niemieckim, może zażądać obecności tłumacza ustnego, który zostanie wyznaczony nieodpłatnie na potrzeby przesłuchania. Jeżeli tłumacz ustny jest nieobecny, podejrzany nie musi i nie powinien odpowiadać na żadne pytania. Tłumacz ustny przekłada zadawane podejrzanemu pytania na język dla niego zrozumiały. Ponadto tłumacz ustny przekłada odpowiedzi podejrzanego na język niemiecki.

W każdym przypadku tłumacz ustny ma obowiązek przełożyć informacje oraz pouczenia dotyczące kwestii prawnych, których zgodnie z prawem należy udzielić podejrzanemu. Na wniosek podejrzanego tłumacz ustny wspiera go również w kontaktach z obrońcą z urzędu (ale nie z obrońcą z wyboru).

Także w przypadku powiadomienia podejrzanego o postanowieniu organów ścigania lub orzeczeniu sądu może on zwrócić się o pomoc w przetłumaczeniu tych dokumentów. Jeżeli podejrzany chce zapoznać się z aktami swojej sprawy, tłumacz pomaga mu wyłącznie wówczas, gdy podejrzany nie ma obrońcy i nieuzasadnione byłoby oczekiwanie od niego, aby sam zlecił tłumaczenie właściwych części akt.

B) Z jakich etapów składa się postępowanie przygotowawcze?

- Celem postępowania przygotowawczego jest ustalenie, czy doszło do popełnienia przestępstwa, a jeżeli tak – zidentyfikowanie jego sprawcy.
- Jeżeli postępowanie przygotowawcze jest prowadzone przeciwko osobie podejrzanej o konkretne przestępstwo, osobę tę uznaje się za podejrzanego.
- Niektóre czynności w postępowaniu przygotowawczym musi przeprowadzić sąd. Do jego obowiązków należy rekonstrukcja zdarzenia oraz przeprowadzenie tak zwanego procesu skargowego. Podczas tego procesu obecni są prokurator i podejrzany wraz z obrońcą, którzy mają prawo zadawać pytania osobie przesłuchiwanej. Organy ścigania mogą zwrócić się do sądu również o przeprowadzenie dalszych dowodów, jeśli uznają to za niezbędne dla interesu publicznego.
- Organy ścigania lub wydział śledczy policji mogą podejmować większość czynności w postępowaniu przygotowawczym z urzędu, bez zgody sądu. Czynności te obejmują w szczególności czynności wyjaśniające i przesłuchiwanie, a także ustalanie tożsamości osób, zajęcie majątku, przeszukiwanie odzieży danej osoby oraz innych rzeczy znajdujących się w jej posiadaniu itp.
- Zastosowanie i przedłużenie tymczasowego aresztowania następuje w drodze postanowienia sądu. Ta sama zasada obowiązuje w przypadku zastosowania środków przymusu dotyczących praw podstawowych (np. przeszukanie miejsc chronionych mirem domowym, dostęp do rachunków bankowych, zakładanie podsłuchów lub analiza danych telefonicznych).
- Organy ścigania mają obowiązek umorzenia postępowania przygotowawczego, jeśli nie popełniono przestępstwa lub jeśli ustalone okoliczności faktyczne nie dają podstaw do ścigania podejrzanego. We wszystkich pozostałych przypadkach, w których okoliczności faktyczne zostały ustalone w sposób wystarczający, organy ścigania wnoszą akt oskarżenia do właściwego sądu.
- Organy ścigania mogą odstąpić od wniesienia i popierania oskarżenia (skierowanie sprawy na drogę pozasądową – *Abzweigung*) w sprawach, których nie można umorzyć, ale w których wydanie wyroku nie wydaje się konieczne, gdyż podejrzany (w większości przypadków) płaci grzywnę. Nie można skierować sprawy na drogę pozasądową, jeśli skutkiem przestępstwa jest śmierć osoby lub jeśli dane przestępstwo

podlega właściwości sądu złożonego z ławników lub sądu przysięgłych, czyli co do zasady w sprawach o przestępstwa zagrożone karą pozbawienia wolności powyżej pięciu lat.

(i) Etap gromadzenia dowodów / uprawnienie do przeprowadzania postępowania przygotowawczego

Niektóre czynności w postępowaniu przygotowawczym musi przeprowadzić sąd. Do jego obowiązków należy rekonstrukcja zdarzenia oraz przeprowadzenie tak zwanego procesu skargowego. Podczas tego procesu obecni są prokurator i podejrzany wraz z obrońcą, którzy mają prawo zadawać pytania osobie przesłuchiwanej. Organy ścigania mogą zwrócić się do sądu również o przeprowadzenie dalszych dowodów, jeśli uznają to za niezbędne dla interesu publicznego.

Za prowadzenie postępowań przygotowawczych odpowiadają organy ścigania sprawujące nadzór nad czynnościami wydziałów śledczych policji. Wydział śledczy policji wszczyna postępowanie przygotowawcze z urzędu, jeśli osoba trzecia złoży powiadomienie na policji, lub na polecenie prokuratora.

Organy ścigania lub wydział śledczy policji mają obowiązek w każdej sprawie poinformować podejrzanego, że toczy się przeciwko niemu postępowanie przygotowawcze oraz z jakiego powodu. Ponadto mają obowiązek poinformować go, że jako podejrzany nie ma obowiązku składania wyjaśnień, a złożone wyjaśnienia można wykorzystać jako dowód przeciwko niemu.

Jeśli podejrzany popełnił zarzucany mu czyn i przyznaje się do tego (przyznaje się do winy), będzie to stanowiło ważną okoliczność łagodzącą przy orzekaniu kary przez sąd. Przyznanie się do winy nie wpływa jednak na tok postępowania sądowego.

(ii) Zatrzymanie policyjne

Organy ścigania lub wydział śledczy policji mogą podejmować większość czynności w postępowaniu przygotowawczym z urzędu, bez zgody sądu. Czynności te obejmują w szczególności czynności wyjaśniające i przesłuchiwanie, a także ustalanie tożsamości osób, zajęcie majątku, przeszukiwanie odzieży danej osoby oraz innych rzeczy znajdujących się w jej posiadaniu itp.

(iii) Przesłuchanie

(iv) Tymczasowe aresztowanie

Zastosowanie i przedłużenie tymczasowego aresztowania następuje w drodze postanowienia sądu. Ta sama zasada obowiązuje w przypadku zastosowania środków przymusu dotyczących praw podstawowych (np. przeszukanie miejsc chronionych mirem domowym, dostęp do rachunków bankowych, zakładanie podsłuchów lub analiza danych telefonicznych).

Tymczasowe aresztowanie można zastosować wyłącznie wówczas, gdy zachodzi poważne podejrzenie popełnienia przestępstwa, a pozbawienie podejrzanego wolności jest uzasadnione (ryzyko ucieczki, ryzyko zniszczenia dowodów lub ryzyko popełnienia przestępstwa). Zastosowanie aresztu przez funkcjonariuszy wydziału śledczego policji wymaga zgody sądu (chyba że podejrzanego złapano na gorącym uczynku lub występuje bezpośrednie zagrożenie).

Tymczasowe aresztowanie zarządza sąd, a wykonywane jest ono w zakładzie karnym. Wydział śledczy policji może zatrzymać podejrzanego najwyżej na 48 godzin przed przekazaniem go bez zbędnej zwłoki do dyspozycji sądu.

Przepisy nie precyzują, czy i w jaki sposób podejrzany może poinformować rodzinę lub znajomych o swoim aresztowaniu. W każdym zakładzie karnym działają służby społeczne, które mogą pomóc podejrzanemu w takich sprawach.

Postanowienie o tymczasowym aresztowaniu należy odczytać podejrzanemu, w razie potrzeby z pomocą tłumacza ustnego. Podejrzany musi otrzymać odpis tego postanowienia na piśmie. Postanowienie musi zawierać wskazanie charakteru przestępstwa, o którego popełnienie dana osoba jest poważnie podejrzewana. Musi zawierać także opis wszystkich okoliczności faktycznych, które zdaniem sądu uzasadniają aresztowanie.

Przez cały okres tymczasowego aresztowania podejrzanego musi reprezentować obrońca. Jeżeli podejrzany nie ma

obrońcy z wyboru, wyznacza mu się obrońcę z urzędu.

Postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania sąd wydaje w trakcie rozprawy.

Postanowienie o zastosowaniu lub dalszym przedłużeniu tymczasowego aresztowania można zaskarżyć do wyższego sądu krajowego w terminie trzech dni.

Każde postanowienie dotyczące tymczasowego aresztowania wydaje się na czas określony. Postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania jest skuteczne przez czternaście dni. Postanowienie o pierwszym przedłużeniu tymczasowego aresztowania jest skuteczne przez miesiąc. Każde następne postanowienie o przedłużeniu tymczasowego aresztowania jest skuteczne przez dwa miesiące.

Tymczasowe aresztowanie nie powinno trwać łącznie dłużej niż sześć miesięcy, ale można je przedłużyć ze względu na wagę popełnionego przestępstwa.

C) Jakie mam prawa w trakcie postępowania przygotowawczego?

W zależności od konkretnej czynności i konkretnego etapu postępowania przygotowawczego podejrzanemu przysługują różne prawa:

- czynności wyjaśniające i gromadzenie dowodów;
- zatrzymanie i tymczasowe aresztowanie;
- zarzuty karne;
- przygotowanie obrony do postępowania sądowego.

Niezależnie od konkretnego etapu postępowania podejrzanemu zawsze przysługują następujące prawa:

- Należy jak najwcześniej poinformować go o prowadzeniu przeciwko niemu postępowania przygotowawczego, o zarzucanym mu czynie oraz o jego podstawowych prawach procesowych.
- Na każdym etapie postępowania podejrzany ma prawo do korzystania z pomocy obrońcy z wyboru lub złożenia wniosku o wyznaczenie obrońcy z urzędu. Jeżeli okoliczności faktyczne lub kwestie prawne są złożone, podejrzany może zwrócić się o wyznaczenie obrońcy z urzędu na cały czas trwania postępowania. Taka sytuacja najprawdopodobniej będzie miała miejsce w postępowaniach karnych przeciwko cudzoziemcom nieobeznanym z austriackim systemem prawnym. We wszystkich sprawach wymagających tzw. obrony obowiązkowej podejrzanemu wyznacza się obrońcę w każdym przypadku, w którym nie wyznaczył go samodzielnie. Podejrzanemu musi uiścić honorarium wyznaczonego obrońcy, jeśli nie reprezentuje go obrońca z urzędu.

Najważniejsze etapy postępowania, na których podejrzany musi mieć obrońcę, obejmują: cały okres tymczasowego aresztowania, całe postępowanie dotyczące umieszczenia w zakładzie psychiatrycznym sprawców z zaburzeniami psychicznymi, postępowanie przed sądem złożonym z ławników bądź sądem przysięgłych lub postępowanie przed sądem w składzie jednoosobowym, jeżeli przestępstwo jest zagrożone karą pozbawienia wolności powyżej trzech lat.

- prawo do zapoznania się z aktami;
- prawo do wypowiedzenia się na temat stawianych podejrzanemu zarzutów lub do zachowania milczenia;
- prawo do składania wniosków dowodowych;
- prawo do zaskarżania środków stosowanych przez organy ścigania lub wydział śledczy policji, jak również zaskarżania postanowień sądu;
- prawo do korzystania z usług tłumacza pisemnego lub ustnego.

(i) Jakie mam prawa w zakresie dostępu do usług tłumacza ustnego i do tłumaczeń pisemnych?

Jeśli podejrzany nie posługuje się językiem niemieckim, może zażądać obecności tłumacza ustnego, który zostanie wyznaczony nieodpłatnie na potrzeby przesłuchania. Jeżeli tłumacz ustny jest nieobecny, podejrzany nie musi i nie powinien odpowiadać na żadne pytania. Tłumacz ustny przekłada zadawane podejrzanemu pytania na język dla niego zrozumiały. Ponadto tłumacz ustny przekłada odpowiedzi podejrzanego na język niemiecki.

W każdym przypadku tłumacz ustny ma obowiązek przedłożyć informacje oraz pouczenia dotyczące kwestii prawnych, których zgodnie z prawem należy udzielić podejrzanemu. Na wniosek podejrzanego tłumacz ustny

wspiera go również w kontaktach z obrońcą z urzędu (ale nie z obrońcą z wyboru).

Także w przypadku powiadomienia podejrzanego o postanowieniu organów ścigania lub orzeczeniu sądu może on zwrócić się o pomoc w przetłumaczeniu tych dokumentów. Jeżeli podejrzany chce zapoznać się z aktami swojej sprawy, tłumacz pomaga mu wyłącznie wówczas, gdy podejrzany nie ma obrońcy i nieuzasadnione byłoby oczekiwanie od niego, aby sam zlecił tłumaczenie właściwych części akt.

(ii) Jakie mam prawa w zakresie dostępu do informacji i do akt sprawy?

Podejrzany ma prawo wglądu do akt sprawy. W ten sposób może dowiedzieć się więcej na temat dowodów zgromadzonych przeciwko niemu. W wyjątkowych przypadkach poszczególne części akt mogą nie być dostępne do wglądu. Podejrzany ma prawo do przedstawienia własnych dowodów w każdej chwili.

(iii) Na czym polega moje prawo dostępu do adwokata i do poinformowania osoby trzeciej o mojej sytuacji?

Podejrzany nie musi korzystać z pomocy adwokata z wyjątkiem spraw objętych przymusem adwokackim. Bez względu na to, czy podejrzany jest zatrzymany, ma on jednak prawo do skorzystania z pomocy adwokata w każdej chwili, jeśli wyrazi taką wolę. Należy również umożliwić podejrzanemu skorzystanie z pomocy tłumacza ustnego w kontaktach z wyznaczonym obrońcą.

Jeżeli podejrzanego aresztowano i chciałby, aby jego obrońcą został konkretny adwokat, może również skontaktować się z nim bezpośrednio lub za pośrednictwem policji. Jeżeli podejrzany nie zna żadnego adwokata, może skorzystać z pomocy adwokatów pełniących dyżur przy izbie adwokackiej.

(iv) Na czym polega moje prawo do pomocy prawnej?

Na każdym etapie postępowania podejrzany ma prawo do korzystania z pomocy obrońcy z wyboru lub złożenia wniosku o wyznaczenie obrońcy z urzędu. W przypadku złożonych okoliczności faktycznych lub kwestii prawnych podejrzany może zwrócić się o wyznaczenie obrońcy z urzędu na cały czas trwania postępowania. Taka sytuacja najprawdopodobniej będzie miała miejsce w postępowaniach karnych przeciwko cudzoziemcom nieobeznanym z austriackim systemem prawnym. We wszystkich sprawach, w których jest to wymagane, wyznacza się obrońcę w każdym przypadku, w którym podejrzany nie wyznaczył go samodzielnie. Podejrzany musi uiścić honorarium wyznaczonego obrońcy, jeśli nie reprezentuje go obrońca z urzędu.

(v) Co należy wiedzieć o:

a) domniemaniu niewinności

Organy ścigania mają obowiązek umorzenia postępowania przygotowawczego, jeśli nie popełniono przestępstwa lub jeśli ustalone okoliczności faktyczne nie dają podstaw do skazania podejrzanego. We wszystkich pozostałych przypadkach, w których okoliczności faktyczne zostały ustalone w sposób wystarczający, organy ścigania wnoszą akt oskarżenia do właściwego sądu.

b) prawie do zachowania milczenia i do wolności od samooskarżenia

Osobom przesłuchiwanym przysługuje prawo do zachowania milczenia, jeżeli na przykład w przeciwnym wypadku naraziłyby siebie lub osobę bliską (§ 156 ust. 1 pkt 1 kodeksu postępowania karnego – Strafprozeßordnung) na ryzyko odpowiedzialności karnej lub jeżeli złożone wyjaśnienia mogłyby obciążyć je w większym stopniu niż wyjaśnienia uprzednio złożone w związku z wszczętym przeciwko nim postępowaniem karnym.

(vi) Jakie są szczególne gwarancje procesowe dla dzieci?

Jeżeli dzieci lub osoby małoletnie same są pokrzywdzone lub były świadkami przemocy, mają prawo do pomocy psychospołecznej i sądowej.

D) Jakie terminy przewidziane przepisami prawa obowiązują w trakcie

dochodzenia?

Organy ścigania mają obowiązek umorzenia postępowania przygotowawczego, jeśli nie popełniono przestępstwa lub jeśli ustalone okoliczności faktyczne nie dają podstaw do skazania podejrzanego. We wszystkich pozostałych przypadkach, w których okoliczności faktyczne zostały ustalone w sposób wystarczający, organy ścigania wnoszą akt oskarżenia do właściwego sądu.

■ Ostatnia aktualizacja: 15/09/2025

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.